

ALÞINGISTÍÐINDI

1941

FIMMTUGASTA OG ÁTTUNDA LÖGGJAFARÞING

A

ÞINGSKJÖL

MEÐ MÁLASKRÁ

REYKJAVÍK
RÍKISPRENTSMÍÐJAN GUTENBERG
1942

Efnisyfirlit málaskrár.

Aðflutningsgjöld, sbr. Tollar.

Afsalsbréf fyrir fasteignum, sjá Stimpilgjald.
Akranes, sjá: Gagnfræðaskólar, Vatnalög. — Sbr. og Kaupstaðir.

Alþingi, sjá: Erindaskrá, Nefndaskipun, Trúnaðarbrot.

Ábyrgð rekstrarláns fyrir Landsbankann II. A. 2; V. 3.¹⁾

Ábyrgð ríkissjóðs, sjá: Ábyrgð rekstrarláns, Lántaka fyrir sildarverksmiðjur.

Áfengi, sjá: Áfengisverzlanir, Dýrtíðarráðstafanir 2.

Áfengistollur, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.

Áfengisverzlanir ríkisins og vinsöluleyfi veitingahúsa III. C. 4.

Bankamál: sjá: Ábyrgð rekstrarláns, Gjaldveisverzlun. — Sbr. og Krónuseðlar, Lántaka fyrir sildarverksmiðjur, Skyldusparnaður.

Bolungavík, sjá Vatnalög.

Borgarnes, sjá Vatnalög.

Bókaútgáfa, sjá Rithöfundaréttur.

Brauðgerðarhús, gjald af skómmunarvörum til, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.

Bráðabirgðalög IV. 1, 2. 3.

Búfjársjúkdómar, sjá Lambauppellí.

Dýrtíðarráðstafanir:

1. Frv. Eystj II. B.

2. Frv. HG o. fl. II. C. 1.

— Sbr. og Framkvæmdasjóður, Skyldusparnaður, Vinnuafli.

Dýrtíðarsjóður, sjá Dýrtíðarráðstafanir.

Eignarnám, sjá Húsaleiga (þskj. 47).

Eignarskattur, sjá Tekjuskattur.

Einkaréttur ríkisins til útgáfu fornrita, sjá Rithöfundaréttur.

Embætti, embættis- og sýslunarmenn, sjá: Dýrtíðarráðstafanir, Útsvör.

Erindaskrá IV. 12.

Eyðing tundurdufla III. A. 1; VI. 1.

Farmgjöld, sjá Dýrtíðarráðstafanir.

Fastanefndir, sjá Nefndaskipun.

Fasteignasala, sjá Stimpilgjald.

Fiskveiðar, sjá: Dýrtíðarráðstafanir, Eyðing tundurdufla, Fisksölusamningurinn, Fiskveiðar í landhelgi, Framkvæmdasjóður, Lántaka

fyrir sildarverksmiðjur, Tekjuskattur, Vátryggingarfélög, Vinnuafli. — Sbr. og Trúnaðarbrot. Fisksölusamningurinn við Breta III. B. — Sbr. og Trúnaðarbrot.

Fiskveiðar í landhelgi I. B.

Fjárpestir, sjá Lambauppellí.

Flutningsgjöld, sbr. Farmgjöld.

Fornritaútgáfan, sjá Rithöfundaréttur.

Framkvæmdasjóður ríkisins II. C. 2.

Gagnfræðaskólar II. A. 3; V. 4.

Garnaveiki í sauðfé, sjá Lambauppellí.

Gjald af innlendum tollvörutegundum, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.

Gjaldveisverzlun o. fl.:

1. Afmál I. nr. 82 1941 II. C. 4.

2. Afmál I. nr. 99 1941 II. C. 5.

Gjöld, sbr. Skattar.

Greiðsla ríkislána í Bretlandi III. A. 2; VI 2.

Hámarksverð á vörum, sjá Dýrtíðarráðstafanir.

Hlutafélög, sjá Tekjuskattur.

Húsaleiga I. A. 2; V. 7. — Sbr. og Dýrtíðarráðstafanir.

Höfundaréttur, sjá Rithöfundaréttur.

Iðnaður, sjá: Dýrtíðarráðstafanir, Framkvæmdasjóður, Lántaka fyrir sildarverksmiðjur. — Sbr. og Vinnuafli.

Innflutningshöft, sjá Gjaldveisverzlun.

Íbúðir, sjá Húsaleiga.

Kaffitollur, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.

Kaupgjaldsmál, sjá Dýrtíðarráðstafanir.

Kauplagsnefnd, sjá Dýrtíðarráðstafanir.

Kaupsamningar um fasteignir, sjá Stimpilgjald.

Kaupstaðir, kauptún, sjá: Húsaleiga, Útsvör. —

Sbr. og nöfn einstakra kaupstaða og kauptúna.

Kornvörutollur, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.

Krónuseðlar II. A. 1; V. 1.

Kvikmyndasýningar, aukagjald af, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.

Lambauppellí á mæðiveikisvæðinu III. C. 2.

Landbúnaður, sjá: Dýrtíðarráðstafanir, Framkvæmdasjóður, Lambauppellí, Vinnuafli.

Landhelgisveiðar, sjá Fiskveiðar í landhelgi.

Landsbanki Íslands, sjá Ábyrgð rekstrarláns.

1) Tölur og flokkabókstafir vísa til málaskrárinnar hér fyrir aftan.

Efnisyfirlit málaskrár

- Launamál, sjá Dýrtíðarráðstafanir.
Lán ríkisins í Bretlandi, sjá Greiðsla ríkislána.
Lántaka fyrir Landsbankann, sjá Ábyrgð rekstrarlans.
Lántaka fyrir sildarverksmiðjur ríkisins II. A. 6; V. 8.
Leigunám, sjá Húsaleiga (þskj. 47).
- Milliríkjasamningar, sjá: Fisksölusamningurinn, Trúnaðarbrot.
Mæðiveiki, sjá Lambaupveldi.
- Nefndaskipun IV. 11.
Niðurfjöfnunarnefnd Reykjavíkur, sjá Útsvör.
Nýbýli, sjá: Framkvæmdasjóður, Vinnuafll.
- Ófriðarráðstafanir, sjá: Áfengisverzlanir, Dýrtíðarráðstafanir, Framkvæmdasjóður, Skyldusparnaður, Vinnuafll.
- Peningar, sjá: Gjaldeyrisverzlun, Krónuseðlar. — Sbr. og Bankamál.
Prentréttur, sjá Rithöfundaréttur.
- Raufarhöfn, sjá Lántaka fyrir sildarverksmiðjur. Ráðstafanir gegn dýrtíðinni, sjá Dýrtíðarráðstafanir.
Rekstrarlán fyrir Landsbankann, sjá Ábyrgð rekstrarlans.
Reykjavík, sjá Útsvör. — Sbr. og Kaupstaðir.
Rithöfundaréttur og prentréttur II. A. 5; V. 6.
Ríkisábyrgð, sbr. Ábyrgð ríkissjóðs.
Ríkislán, sjá Greiðsla.
Ríkisverðlagsnefnd, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.
- Samningar við erlend ríki, sbr. Milliríkjasamningar.
Sauðfjárskjúkdomar, sjá Lambaupveldi.
Seðlautgáfa, sjá Krónuseðlar.
Seyðisfjörður, sjá Gagnfræðaskólar. — Sbr. og Kaupstaðir.
Siglingar, sjá: Eyðing tundurdufla, Fisksölusamningurinn, Fiskveiðar í landhelgi, Vátryggingarfélög, Vinnuafll. — Sbr. og Trúnaðarbrot.
Siglufjörður, sjá Lántaka fyrir sildarverksmiðjur. — Sbr. og Kaupstaðir.
Sild, sjá: Fiskveiðar í landhelgi, Lántaka fyrir sildarverksmiðjur.
Sildarverksmiðjan á Raufarhöfn, sjá Lántaka fyrir sildarverksmiðjur.
Sildarverksmiðjur ríkisins, sjá Lántaka fyrir.
Sjávarútvegur, sbr. Fiskveiðar.
Sjóðir, sjá Dýrtíðarráðstafanir, Framkvæmdasjóður, Tekjuskattur.
Sjómenn, sbr. Siglingar.
Skattar, sjá: Dýrtíðarráðstafanir 2, Stimpilgjald, Tekjuskattur, Útsvör, Vatnalög, Vörugjald.
Skattstjórnin í Reykjavík, sjá Útsvör.
- Skemmtanaskattur af kvikmyndasýningum, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.
Skip, sbr. Siglingar.
Skiptimynt, sjá Krónuseðlar.
Skólar, sjá Gagnfræðaskólar.
Skyldusparnaður III. A. 3; VI. 3.
Skömmtunarseðlar til veitingahúsa, iðnfyrirtækja og brauðgerðarhúsa, gjald af, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.
Slysavarnir, sjá Eyðing tundurdufla.
Sparnaður, sjá Skyldusparnaður.
Stimpilgjald II. C. 6. — Sbr. og Dýrtíðarráðstafanir 2.
Stríðsgróðaskattur, sjá Tekjuskattur. — Sbr. og Dýrtíðarráðstafanir 2.
Sveitamálefni, sjá Húsaleiga.
Sykurtollur, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.
- Takmörkun vinnuaflls í setuliðspjónustu, sjá Vinnuafll.
Tekjur bæjar- og sveitarfélaga, sjá: Útsvör, Vörugjald.
Tekjuskattur og eignarskattur II. C. 3. — Sbr. og Dýrtíðarráðstafanir 2.
Tollar, sjá: Dýrtíðarráðstafanir 2, Vörugjald. — Sbr. og Skattar.
Tóbakstollur, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.
Trúnaðarbrot við Alþingi III. C. 1.
Tryggingarmálefni, sjá Vátryggingarfélög.
Tundurdufl, sjá Eyðing.
- Útanríkismál, sjá: Fisksölusamningurinn, Trúnaðarbrot.
Útflutningsgjald, sjá Dýrtíðarráðstafanir 2.
Útgerð, sbr. Fiskveiðar.
Útsvör II. C. 7. — Sbr. og Tekjuskattur, Vörugjald.
- Vatnalög II. A. 4; V. 5.
Vatnsskattur, sjá Vatnalög.
Vátryggingarfélög fyrir vélbáta I. A. 1; V. 2.
Vegamál, sjá Vinnuafll.
Veitingahús, sjá: Áfengisverzlanir, Dýrtíðarráðstafanir 2.
Verðlagsnefnd, sjá Dýrtíðarráðstafanir.
Verðlagsuppbót á kaupgjald og laun, sjá Dýrtíðarráðstafanir.
Verkalýðsmál, sjá: Dýrtíðarráðstafanir, Vinnuafll.
Verksmiðjur, sbr. Iðnaður.
Verzlun, sjá: Áfengisverzlanir, Dýrtíðarráðstafanir, Fisksölusamningurinn, Gjaldeyrisverzlun. — Sbr. og Trúnaðarbrot.
Vestmannaeyjar, sjá Vörugjald. — Sbr. og Kaupstaðir.
Vélbátatrygging, sjá Vátryggingarfélög.
Vinnuafll í setuliðspjónustu III. C. 3.
Vin, sbr. Áfengi.
Vörugjald í Vestmannaeyjum II. C. 8.

Málaskrá.

— Raðað eftir úrslitum. —

I.

Stjórnarfrumvörp.

A. Samþykkt.

1. Frv. til l. um viðauka við l. nr. 38 27. júní 1941, um breyt. á l. nr. 27 13. jan. 1938, um vátryggingarfélag fyrir vélbáta. *Ed.*: 3, n. 10; *Nd.*: n. 31, 38 *lög* (= 3).¹⁾
Nefnd: Sjávarútvegsnefndir.
2. Frv. til l. um viðauka við og breyt. á l. 8. sept. 1941 um húsaleigu. *Nd.*: 5, n. 37, 43, 45, 46, 47, 48, 77, 78 *lög* (= 73); *Ed.*: 50, n. 58, 59, 60, 67, 73.
Nefnd: Allsherjarnefndir.

B. Ekki útrædd.

- Frv. til l. um breyt. á l. nr. 4 4. maí 1925, um viðauka við l. nr. 33 19. júní 1922, um fiskveiðar í landhelgi. *Nd.*: 4.
Nefnd: Sjávarútvegsnefnd.

II.

Þingmannafrumvörp.

A. Samþykkt.

1. Frv. til l. um útgáfu krónuseðla. (Frá fjhn. *Ed.*). *Ed.*: 22; *Nd.*: 34 *lög* (= 22).
2. Frv. til l. um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að ábyrgjast rekstrarlán fyrir Landsbanka Íslands. (Frá fjhn. *Ed.*). *Ed.*: 51; *Nd.*: 64 *lög* (= 51).
3. Frv. til l. um breyt. á l. nr. 48 19. maí 1930, um gagnfræðaskóla. (Frá menntm. *Nd.*). *Nd.*: 36; *Ed.*: 65 *lög* (= 36).

1) Til sparnaðar er sá háttur hafður á prentun flestra laga og þingsályktana í skjalaparti (sjá I. A., II. A., III. A., V. og VI. í þessari skrá), að texti þeirra er ekki prentaður af nýju, heldur vísað til þingskjals þess á undan, sem samhljóða er að meginmáli. (Svígatölurnar (með ==-merki fyrir framan) eru slík þingskjöl).

4. Frv. til l. um breyt. á vatnalögum, nr. 15 20. júní 1923 (upphagl.: um vatnsveitu í Bolungavík). (Flm.: SK, BJB, HG). *Nd.*: 13, 24, 29, n. 33, 44; *Ed.*: n. 57, 70 lög (= 44).
Nefnd: Allsherjarnefndir.
5. Frv. til l. um viðauka við l. nr. 13 20. okt. 1905, um rithöfundarétt og prentarétt. (Frá menntm. *Nd.*). *Nd.*: 28, 55, 61; *Ed.*: n. 68 (meiri hl.), n. 69 (minni hl.), 76 lög (= 61).
Nefnd í *Ed.*: Menntamálanefnd.
6. Frv. til l. um heimild til lántöku fyrir sildarverksmiðjur ríkisins (upphagl.: um breyt. á l. nr. 10 13. jan. 1938, um að reisa sildarverksmiðju á Raufarhöfn og aukningu við sildarverksmiðjur ríkisins á Siglufirði, og l. nr. 42 12. febr. 1940, um breyt. á þeim l.). (Frá fjhn. *Ed.*). *Ed.*: 11, 27; *Nd.*: 30, n. 66, 79 lög (= 30).
Nefnd í *Nd.*: Fjárhagsnefnd.

B. Fellt.

- Frv. til l. um ráðstafanir gegn dýrtíðinni. (Flm.: EystJ). *Nd.*: 9, n. 18 (1. minni hl.), n. 19 (2. minni hl.), n. 20 (3. minni hl.).
Nefnd: Fjárhagsnefnd.

C. Ekki útrædd.

1. Frv. til l. um breyt. á og viðauka við l. nr. 98 9. júlí 1941, um heimild fyrir ríkisstjórnina til ráðstafana og tekjuöflunar vegna dýrtíðar og erfiðleika atvinnuveganna. (Flm.: HG, FJ, EmJ). *Nd.*: 14.
Nefnd: Fjárhagsnefnd.
2. Frv. til l. um framkvæmdasjóð ríkisins. (Flm.: StgrSt, EystJ, JÍv, SkG, SvBH). *Nd.*: 15.
Nefnd: Fjárhagsnefnd.
3. Frv. til l. um breyt. á l. nr. 6 9. jan. 1935, um tekjuskatt og eignarskatt. (Flm.: EystJ, SkG, JÍv, StgrSt, SvBH). *Nd.*: 17.
Nefnd: Fjárhagsnefnd.
4. Frv. til l. um afnám l. nr. 82 9. júlí 1941, um viðauka við l. nr. 73 31. des. 1937, um gjaldeyrisverzlun o. fl. (Flm.: SK). *Nd.*: 23.
Nefnd: Fjárhagsnefnd.
5. Frv. til l. um afnám l. nr. 99 9. júlí 1941, um gjaldeyrisverzlun o. fl. (Flm.: SK). *Nd.*: 42.
Nefnd: Allsherjarnefnd.
6. Frv. til l. um breyt. á l. nr. 75 frá 21. júní 1921, um stimpilgjald. (Flm.: ÞÞ). *Ed.*: 7, n. 39.
Nefnd: Fjárhagsnefnd.
7. Frv. til l. um breyt. á l. nr. 106 23. júní 1936, um útsvör. (Frá allshn. *Ed.*). *Ed.*: 26.
8. Frv. til l. um framlenging á gildi l. nr. 66 11. júní 1938, um vörugjald fyrir Vestmannaeyjakaupstað. (Flm.: JJós). *Ed.*: 32, n. 52, 56, 74.
Nefnd í *Ed.*: Fjárhagsnefnd.

III.

Pingsályktunartillögur.

A. Samþykktar.

1. Till. til þál. um auknar ráðstafanir til eyðingar á tundurduflum við strendur landsins. (Flm.: JJós, IngP, SÁÓ). *Sp.*: 1, 2, 8, n. 21, 40 þál.
Nefnd: Fjárveitinganefnd.
2. Till. til þál. um greiðslu ríkislána í Bretlandi. (Flm.: SvBH, JÍv, SkG, StgrSt). *Sp.*: 16, 41 þál. (= 16).¹⁾
3. Till. til þál. um skyldusparnað. (Flm.: BSñ). *Ed.*: 49, 71 þál (= 49).

B. Felld.

Till. til þál. um fisksölusamninginn við Breta. (Flm.: FJ). *Nd.*: 6.

C. Ekki útræddar.

1. Till. til þál. vegna trúnaðarbrots við Alþingi. (Flm.: SvBH). *Sp.*: 12, n. 72 (meiri hl.).
Nefnd: Allsherjarnefnd.
2. Till. til þál. um hækkað fjárfamlag til fjáreigenda á mæðiveikisvæðinu til lambauppeldis. (Flm.: ÞP, JPálm). *Sp.*: 25, n. 62, 75.
Nefnd: Fjárveitinganefnd.
3. Till. til þál. um ráðstafanir til þess að takmarka islenskt vinnuafli í þjónustu brezka og ameríska setuliðsins á Íslandi. (Flm.: JörB, EÁrna, BÁ, HelgJ, PHerm). *Sp.*: 35, 53.
4. Till. til þál. um lokun áfengisverzlana ríkisins og afnám vinsöluleyfis veitingahúsa. (Flm.: IngP, PHann). *Sp.*: 54, 63.

IV.

Önnur skjöl.

1. Bráðabirgðalög um viðauka við l. nr. 38 27. júní 1941, um breyt. á l. nr. 27 13. jan. 1938, um váttryggingarfélag fyrir vélbáta. (Fskj. með shlj. frv. á þskj. 3). Bls. 2.
2. Bráðabirgðalög um breyt. á l. nr. 4 4. maí 1925, um viðauka við l. nr. 33 19. júní 1922, um fiskveiðar í landhelgi. (Fskj. með shlj. frv. á þskj. 4). Bls. 3.
3. Bráðabirgðalög um viðauka við og breyt. á l. 8. sept. 1941 um húsaleigu. (Fskj. með shlj. frv. á þskj. 5). Bls. 4—5.
4. Áætlun um farmgjalda- og tollalækkun. (Fskj. I. með frv. um breytingar á og viðauka við l. nr. 98 1941, um heimild fyrir ríkisstjórnina til ráðstafana og tekjuöflunar vegna dýrtíðar og erfiðleika atvinnuveganna, á þskj. 14). Bls. 23—24.
5. Áætlun um verðlækkun á skömmtunarvörum samkvæmt tillögum. (Fskj. II. með sama frv.). Bls. 24.

1) Sjá aths. neðanmáls á bls. V.

6. Áætlun um lækkun vísitölnunnar (beina lækkun). (Fskj. III. með sama frv.). Bls. 24.
7. Áætlun um tekjur dýrtíðarsjóðs. (Fskj. IV. með sama frv.). Bls. 24—25.
8. Bréf skattstjórans í Reykjavík $\frac{2}{3}$ 1941 til félmrn. um, að skattstjóri verði leystur frá þeirri skyldu að vera formaður niðurjöfnunarnefndar Réykjavíkur. (Prentað í grg. frv. um breyt. á l. nr. 106 1936, um útsvör, á þskj. 26). Bls. 40.
9. Bréf borgarstjórans í Reykjavík 24. s. m. til sama ráðuneytis um sama efni. (Prentað í sömu grg.). Bls. 40.
10. Umsögn sauðfjársjúkdómanefndar $\frac{19}{11}$ 1941 um till. til þál. um hækkað fjárframlag til fjáreigenda á mæðiveikisvæðinu til lambaupveldis, á þskj. 25. (Fskj. með brtt. landbrh. á þskj. 75). Bls. 62—63.
11. Nefndaskipun, á þskj. 80.
12. Erindaskrá, á þskj. 81.

V. Lög sett á þinginu.

(Sbr. I. A. og II. A. hér að framan.)

1. Lög um útgáfu krónuseðla (34 = 22).¹⁾
2. Lög um viðauka við l. nr. 38 27. júní 1941, um breyt. á l. nr. 27 13. jan. 1938, um váttryggingarfélög fyrir vélbáta (38 = 3).
3. Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að ábyrgjast rekstrarlán fyrir Landsbanka Íslands (64 = 51).
4. Lög um breyt. á l. nr. 48 19. maí 1930, um gagnfræðaskóla (65 = 36).
5. Lög um breyt. á vatnalöguin, nr. 15 20. júní 1923 (70 = 44).
6. Lög um viðauka við l. nr. 13 20. okt. 1905, um rithöfundarétt og prentarétt (76 = 61).
7. Lög um viðauka við og breyt. á l. 8. sept. 1941 um húsaleigu (78 = 73).
8. Lög um heimild til lántöku fyrir síldarverksmiðjur ríkisins (79 = 30).

VI. Ályktanir þingsins.

(Sbr. III. A. hér að framan.)

1. Þál. um auknar ráðstafanir til eyðingar á tundurduflum við strendur landsins (40).
2. Þál. um greiðslu ríkislána í Bretlandi (41 = 16).
3. Þál. um skyldusparnað (71 = 49).

1) Svíгатölnunnar eru þingskjalanúmer. Tölurnar fyrir aftan —merkið tákna þingskjöl þau, sem sámljóða eru að meginmáli lögum þeim og ályktunum, er um ræðir, sbr. aths. neðanmáls á bls. V.